

سال‌نمای امنیت ملی
جمهوری اسلامی ایران
تحولات راهبردی ۱۳۹۳
چشم‌انداز ۱۳۹۴

زیر نظر شورای نویسندگان

شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان

مقدمه

فناوری‌های نوین ارتباطی همواره زمینه‌ساز ابعاد جدیدی از تحولات و دگرگونی در جوامع بشری بوده‌اند. نقش این فناوری‌ها در تحولات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی اجتناب‌ناپذیر و قابل توجه است. تحولات شتابان چند سال گذشته در فناوری‌های مختلف ارتباطی، رفتارهای نوین و فراگیر ارتباطی را در دنیا و به ویژه کشورمان به دنبال داشته است. مروری بر امکانات متنوع ارائه‌شده در این عرصه نشان می‌دهد بخش قابل ملاحظه‌ای از این امکانات در راستای افزایش کیفیت دسترسی و بهره‌گیری از شبکه‌های ماهواره‌ای است، چنانکه هنوز هم از جمله ملزومات دریافت شبکه‌های ماهواره‌ای، برخورداری از تجهیزات فنی و استفاده از کارشناسان برای نصب و راه‌اندازی آن است و همچنان ارسال امواج مزاحم، مانعی قابل ملاحظه برای دریافت مطلوب شبکه‌ها به شمار می‌رود. با ارائه خدمات نسل چهارم اینترنت روی تلفن‌های همراه توسط اپراتورها، در کنار انواع نرم‌افزارها و اپلیکیشن‌ها روی گوشی‌های تلفن با سیستم عامل‌های متفاوت، نه تنها الزامات و مشکلات پیش‌گفته کاهش یافته، بلکه دسترسی به برنامه‌های شبکه‌های ماهواره‌ای تقریباً در هر زمان و مکانی ممکن شده است.

همین‌طور، اگر تا چندی پیش شمار قابل ملاحظه‌ای از شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان ضد انقلاب محدوده زمانی ارتباط ضروری و هدفمند با مخاطبان و انتقال پیام به آنها را متمرکز بر ساعات پایانی روز و شب (به وقت ایران) می‌کردند، با امکانات فراهم کنونی چنین الزاماتی قابل چشم‌پوشی شده است.

به چالش کشاندن
هنجارهای اسلامی-
ایرانی و تلاش برای
جایگزین نمودن هنجارها
و سبک زندگی بیگانه در
مردم نیز یکی از مهم‌ترین
تهدیدات این شبکه‌ها
علیه جامعه ایران است

به علاوه، آنچه در این زمینه از اهمیت بیشتری برخوردار می‌شود، از بین رفتن فاصله زمانی بین ارائه راه‌کارها و پیشنهادها و شبکه‌های برانداز به اغتشاش‌گران و آشوب‌طلبان تا اجرای آنها در مقاطع حساس و بحرانی کشور است که در گذشته مهلت و فراغت بیشتری برای پیش‌گیری و مقابله با آنها برای دستگاه‌های انتظامی و امنیتی وجود داشت. در شرایط حاضر و امکان دریافت همراه و متحرک شبکه‌ها، این فاصله زمانی به حداقل می‌رسد و بر محدودیت‌ها و پیچیدگی‌های مدیریت بحران افزوده می‌شود. بنابراین، همچنان می‌توان ادعا نمود این پدیده رسانه‌ای از جمله مهم‌ترین چالش‌های پایدار مرتبط با امنیت در جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌رود.

نظر به این موضوع پراهمیت، با نگاهی به شیب‌کند و خزانده کاهش مخاطبان رسانه‌های خودی و افزایش رسانه‌های مخالف و بیگانه، می‌توان نسبت به آینده مصرف رسانه‌ای جامعه و چشم‌انداز افکار عمومی - به عنوان یکی از مهم‌ترین پشتوانه‌های مقبولیت در نظام‌های سیاسی - ابراز نگرانی نمود. چون بطنی و تدریجی بودن این روند احساس خطر نسبت به آن را کاهش و میزان پذیرش عمومی آن را در میان جامعه و تصمیم‌گیران افزایش می‌دهد، ضرورت توجه به این مهم در میان سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران بیش از پیش می‌شود.

همچون گذشته، یکی از وجوه اصلی چالش‌های مربوط به شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان، رفتار خبری و اطلاع‌رسانی آنها در برابر جمهوری اسلامی است. به چالش کشاندن هنجارهای اسلامی - ایرانی و تلاش برای جایگزین نمودن هنجارها و سبک زندگی بیگانه در مردم نیز یکی از مهم‌ترین تهدیدات این شبکه‌ها علیه جامعه ایران است. هجمه علیه بنیه‌های فکری - اعتقادی و تشدید شکاف‌های قومی - مذهبی، چالش دیگری است که به طور مداوم از سوی شبکه‌های تفرقه‌افکن قوم‌گرا و مذهبی دنبال می‌شود.

سوابق پیشین مؤید آن است که یکی از وجوه سرمایه‌گذاری رسانه‌های بیگانه علیه جمهوری اسلامی، تخریب و هجمه علیه ارکان قدرت و مقبولیت نظام بوده است. ساخت و نمایش مستندهای مختلف پیرامون رهبری توسط شبکه‌های BBC و VOA با هدف تنزل موقعیت رهبر معظم انقلاب بین افکار عمومی در همین راستا ارزیابی می‌شود. برخی رویدادها که در ادامه به آنها اشاره خواهد شد، حکایت از تداوم همین رویه دارد. به نظر می‌رسد گرایش اصلی مخاطبان شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان در داخل کشور همچنان متمرکز بر ابعاد فراغتی تفریحی غیر قابل ارائه از سوی رسانه‌های خودی - به ویژه رسانه ملی - است. البته، در مقطعی که کشور در معرض رخداد حساس و تعیین‌کننده - از منظر مردم - قرار می‌گیرد، موج مراجعه و افزایش توجه به رسانه‌های غیر خودی افزایش می‌یابد و احساس نیاز عمومی به آگاهی بیشتر از رویکردها و ابعاد جدید آن روندی صعودی می‌یابد.

برآورد ۱۳۹۳

از جمله شاخص‌هایی که می‌تواند نشان از پایداری نقش شبکه‌های ماهواره‌ای در جامعه داشته باشد، سمت و سوی تغییرات در شمار و گرایش شبکه‌هاست. از این منظر، ۱۳۹۳ را می‌توان سالی نسبتاً پر رخداد به شمار آورد.

تغییرات در این عرصه را می‌توان تحت عناوین «راه‌اندازی» شبکه‌های جدید، «توسعه و گسترش» عرصه ماهواره‌ای و «توقف یا تعطیلی» مورد بررسی قرار داد. بیشترین حجم تغییر را می‌توان با آغاز فعالیت بیش از ۲۰ شبکه جدید در حوزه راه‌اندازی شاهد بود. نام، گرایش و ماهواره‌های این شبکه‌ها را می‌توان در جدول (۱) دید.

۱۵ مورد از شبکه‌های اشاره‌شده فعالیت خود را بر روی ماهواره Yahsat آغاز نموده و مابقی با استفاده از Hotbird به فعالیت پرداخته‌اند. نکته مهم، ضد فرهنگی بودن گرایش ۱۳ شبکه از میان ۲۰ شبکه تازه راه‌اندازی شده است. علاوه بر این، دو شبکه‌ای که با عنوان گرایش تجاری بازرگانی راه‌اندازی شده‌اند نیز اقدام به نمایش فیلم و سریال می‌نمایند. تمرکز و محور اصلی رفتار شبکه‌های ضد فرهنگی بر فیلم، سریال و موسیقی‌های قبل از انقلاب، غیر مجاز و خارجی است. این وضعیت می‌تواند نشان از سمت و سوی اصلی رفتار این شبکه‌ها داشته باشد. اگرچه پیش از این، بخش برنامه‌های آموزش آرایش زنان در شبکه‌های مختلف صورت گرفته بود، اما راه‌اندازی دو شبکه جدید با ارائه برنامه‌های تخصصی در این زمینه قابل توجه به نظر می‌رسد.

در حوزه گسترش و توسعه، همان‌گونه که سال قبل پیش‌بینی شده بود، شاهد افزایش و تمرکز حضور شبکه‌های فارسی‌زبان بر روی ماهواره Yahsat بودیم. سوای حضور شمار بیشتری از شبکه‌های جدید بر روی این ماهواره، تعدادی از شبکه‌های فعال نیز امکان دریافت امواج خود از Yahsat را فراهم نموده‌اند. مهم‌ترین این شبکه‌ها BBC، PMC و «من و تو» هستند که از جمله شبکه‌های فارسی‌زبانی به شمار می‌روند که در مقایسه با سایر شبکه‌ها از مخاطب بالاتری برخوردارند. البته، شبکه «من و تو» گستره فعالیت خود را از ۴ ماهواره به دو ماهواره Hotbird و Yahsat کاهش داد.

این تمرکز می‌تواند مزایایی هم برای شبکه‌ها و هم برای مخاطبان به دنبال داشته باشد. امکان جذب مخاطب بیشتر - برای شبکه‌های جدید و کم‌مخاطب - و کاهش نسبی هزینه اجاره ماهواره از جمله مزایای حاصل برای شبکه‌ها و سهولت دسترسی، دریافت و مراجعه از جمله امکانات متوجه مخاطبان است.

جدول (۱): فهرست و برخی ویژگی‌های شبکه‌های ماهواره‌ای جدید

ردیف	شبکه	گرایش	ماهواره	ملاحظه
۱	Royal Time TV	ضد فرهنگی	Yahsat	
۲	Didgah TV	سیاسی خبری	Yahsat	
۳	Ishop	تجاری بازرگانی	Yahsat	فیلم سینمایی
۴	Tanz TV	ضد فرهنگی	Hotbird	موسیقی لس‌آنجلسی
۵	WIN TV	ضد فرهنگی	Hotbird	مسابقه و سرگرمی
۶	Iran Plus		Yahsat	پخش لوگو
۷	Iran View	تجاری بازرگانی	Yahsat	فیلم، سریال و موسیقی
۸	Iran Gold		Yahsat	پخش لوگو - احتمال وابستگی به Iran Plus و Iran view
۹	Iran Bingo	ضد فرهنگی	Hotbird	پخش از آلمان
۱۰	بیت‌الله	مذهبی	Hotbird	وابسته به گرایش‌های افراطی شیعی
۱۱	Farsi Face	ضد فرهنگی	Yahsat	آرایش زنان
۱۲	Face 2	ضد فرهنگی	Yahsat	موسیقی و آگهی
۱۳	Movie 24	ضد فرهنگی	Yahsat	فیلم سینمایی
۱۴	TV Beauty	ضد فرهنگی	Yahsat	آرایش زنان
۱۵	Iranian TV		Yahsat	پخش لوگو
۱۶	Payam TV	ضد فرهنگی	Yahsat	فیلم و سریال
۱۷	Persian TV, Persian Royal, Persian Movie	ضد فرهنگی	Yahsat	فیلم، سریال و موسیقی
۱۸	Family 1	ضد فرهنگی	Hotbird	فیلم، سریال و موسیقی

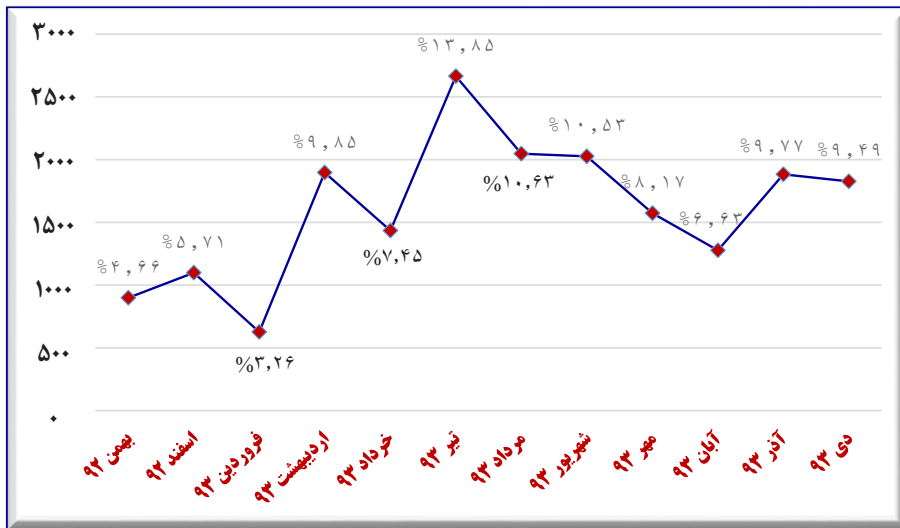
از ابتدای سال ۱۳۹۳ تا پایان دی‌ماه نیز شاهد توقف پخش برنامه‌های ۶ شبکه بوده‌ایم. مهم‌ترین این موارد تعطیلی شبکه «رها» با گرایش سیاسی بود که از ماهواره Yahsat پخش می‌شد. امیرحسین جهانشاهی مدیر این شبکه پیش از این اعلام کرده بود از ابتدای ۲۰۱۵ میلادی تمام فعالیت‌هایش علیه جمهوری اسلامی را پایان خواهد داد و تلاش می‌کند از این پس در داخل کشور به فعالیت بپردازد.

توقف پخش برنامه‌های شبکه ضدانقلابی پارس از ماهواره Yahsat و فعالیت آن صرفاً بر روی ماهواره Hotbird را می‌توان نشانه‌ای از مشکلات مالی این شبکه دانست و شاید بتوان چنین تعبیر نمود که حفظ مخاطبان بهره‌بردار از این ماهواره برای این شبکه دارای اهمیت بیشتری است.

تعطیلی دو شبکه «یاس» و «سام» که گفته می‌شد وابسته به دو باشگاه ورزشی پرسپولیس و استقلال هستند، از دیگر موارد قابل ملاحظه در این زمینه است. اگرچه استنادات رسمی و قطعی از وابستگی این دو شبکه به باشگاه‌های پرترفدار و معروف به ثبت نرسیده، اما رفتار شبه‌لس‌آنجلسی این دو شبکه در برخی مقاطع تأمل‌برانگیز بود. سوای تعطیلی دو شبکه سام و یاس که به نظر می‌رسد ظهور آنها ناشی از نابسامانی و ضعف نظارت حاکم بر دو باشگاه پرترفدار بود و با سامان‌بخشی نسبی به امور دو باشگاه معروف فعالیت آنها متوقف شد، مجموع تغییرات در شبکه‌ها مؤید سرمایه‌گذاری و اهمیت شبکه‌های ماهواره‌ای فراغتی - سرگرمی برای مدیران و حامیان آنها دارد.

در حداقل بودن تعداد شبکه‌های جدید با گرایش سیاسی و خبری، تعطیلی شبکه رها و کاهش گستره پوشش ماهواره‌ای شبکه پارس نیز می‌تواند نشان از نزول گرایش مخاطبان به این گونه شبکه‌ها باشد.

بررسی رفتار خبری و اطلاع‌رسانی شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان کماکان مؤید هماهنگی رفتاری انواع مختلف آنها در قبال جمهوری اسلامی بر خلاف تفاوت و تنوع گونه‌ای آنهاست. رصد و محاسبات انجام‌شده نشان می‌دهد طی بازه زمانی بهمن ۱۳۹۲ تا دی‌ماه ۱۳۹۳، بیش از نوزده هزار خبر و مطلب پیرامون رخدادها و مسائل گوناگون مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط ۲۵ شبکه ماهواره‌ای فارسی‌زبان منتشر شده است. نمودار (۱)، روند فراوانی اخبار به تفکیک ماه را نشان می‌دهد.

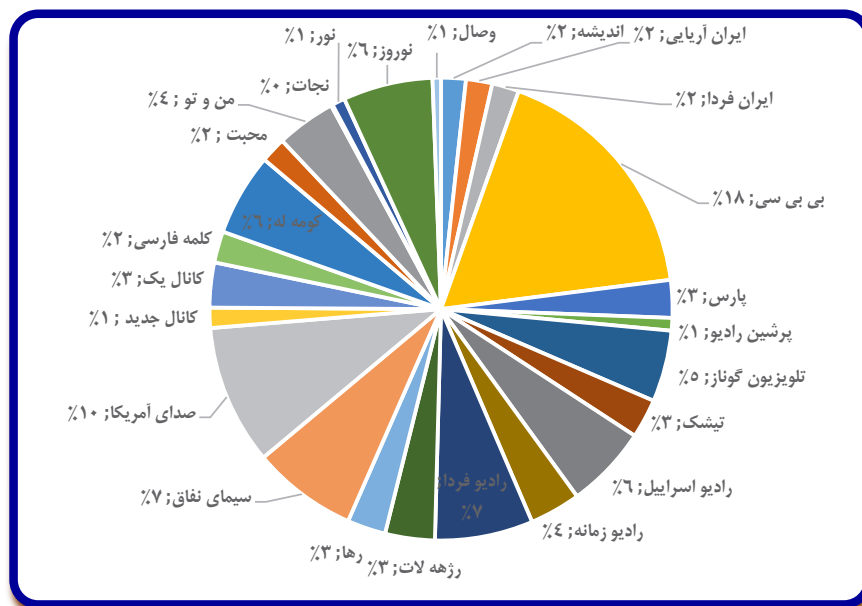

شبکه‌های ضد فرهنگی همچنان از جمله پرمخاطب‌ترین شبکه‌های فارسی‌زبان هستند و نقش آنها در تحقق تغییرات مدنظر در فرایند جنگ نرم بیگانگان و به ویژه تغییرات نگرشی و رفتاری بسیار تکران کننده است

نمودار (۱): فراوانی اخبار شبکه‌های ماهواره‌ای به تفکیک ماه

در نمودار (۱)، شاهد روند صعودی حجم اخبار در طول فصل بهار تا پایان اولین ماه تابستان و در ادامه روندی نزولی تا میانه فصل پاییز هستیم. این نمودار همچنین نشان می‌دهد بالاترین حجم اخبار با فراوانی بیش از ۲۵۰۰ مورد طی تیرماه و کمترین آن با حدود ۶۰۰ خبر در فروردین‌ماه ۱۳۹۳ به ثبت رسیده است. نمودار (۲) نیز نشانگر سهم هر یک از شبکه‌ها طی فعالیت یک‌ساله بهمن ۱۳۹۲ تا دی‌ماه ۱۳۹۳ است.

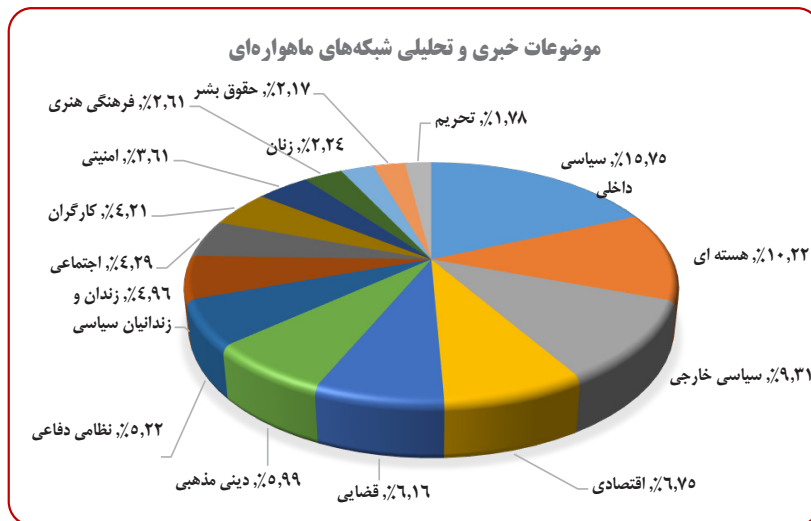
سهم هر یک از شبکه‌ها گویای وزن و نقش آنها در فرآیند رفتار رسانه‌ای علیه جمهوری اسلامی است. از جمله نکات قابل توجه، سهم ۴۴ درصدی شبکه‌های وابسته به دولت‌ها (BBC، رادیو اسرائیل، صدای آمریکا، رادیو فردا و رادیو زمانه)، نقش ۲۷ درصدی شبکه‌های وابسته به گروهک‌های ضد انقلاب (سیمای نفاق، کومه‌له، کانال یک، پارس، کانال جدید و ...) و دخالت ۲۲ درصدی شبکه‌های قومی (گوناز، نوروز، تیشک، روزبه‌لالت و ...) در این جریان است. شبکه‌های دینی مذهبی نیز سهمی حدود ۷ درصد در این میان داشته‌اند.

نمودار (۲): فراوانی اخبار شبکه‌های ماهواره‌ای به تفکیک شبکه

دیگر نکته مهم آنکه، از میان ۲۵ شبکه مورد بررسی، ۸ شبکه (BBC، صدای آمریکا، رادیو فردا، سیمای نفاق، رادیو اسرائیل، رادیو کومه‌له، نوروز و گونا) دارای سهم ۶۵ درصدی هستند که ترکیبی معنادار از شبکه‌های دولتی، ضد انقلاب و قومی را تشکیل داده‌اند. در این میان، با توجه به سهم ۱۸ درصدی BBC و ۱۷ درصدی دو شبکه صدای آمریکا و رادیو فردا، نقش دو کشور آمریکا و انگلیس برجسته‌تر به نظر می‌رسد. در این میان، مجموع سهم شبکه‌های دینی و مذهبی ۸ درصد است. سهم ۷ درصدی سیمای نفاق نیز این شبکه را در میان شبکه‌های وابسته به ضد انقلاب در ردیف اول قرار می‌دهد. نکته دیگر، سهم ۶ درصدی هر یک از سه شبکه رادیو اسرائیل، رادیو کومه‌له و نوروز در فرآیند انتشار اخبار و اطلاع‌رسانی است.

فروپاشی و اضمحلال
بنیان‌های اعتقادی
و کانون خانواده، به
عنوان مهم‌ترین «نهاد
اجتماعی در اسلام»
و «محوری‌ترین نهاد
در جامعه ایرانی» به
عنوان هدف اصلی در
سیاست‌ها و برنامه‌های
رسانه‌ای ضد فرهنگی
به چشم می‌خورد

نمودار (۳): برنامه‌های خبری و تحلیلی شبکه‌های ماهواره‌ای به تفکیک موضوع

نمودار (۳)، نمایانگر سهم ۱۵ موضوع از موضوعاتی است که دستمایه عملکرد خبری و اطلاع‌رسانی شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان قرار گرفته است. اخبار و مطالب اختصاص‌یافته به این موضوعات قریب به شانزده هزار و پانصد مورد از مجموع اخبار این شبکه‌هاست که بیش از ۸۵ درصد از این مجموع را شامل می‌شود. این در شرایطی است که مجموع موضوعات مورد توجه از سوی شبکه‌ها قریب به ۳۰ مورد می‌شود.

نکته مهم در این زمینه، سهم مجموع ۵ موضوع سیاست داخلی، هسته‌ای، سیاست خارجی، اقتصادی و قضایی است که قریب به ۵۰ درصد عملکرد خبری شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان در ارتباط با جمهوری اسلامی را به خود اختصاص داده است. این وضعیت گویای اهمیت این مسائل هم از حیث عملکرد نظام و هم از منظر تحت رصد قرارگرفتن آنان توسط رسانه‌های غیر خودی است. از سوی دیگر، این موضوعات می‌تواند در رفتار رسانه‌های خودی نیز مورد دقت و رصد قرار گیرد. ترکیب سهم و نقش گونه‌های مختلف شبکه‌ها در انتشار اخبار و اطلاعات علیه جمهوری اسلامی، منفی بودن بخش بیشتر جهت‌گیری مطالب آنان را محرز می‌نماید. آمار و ارقام به ثبت رسیده از عملکرد شبکه‌های مورد بررسی این پیش‌بینی را تأیید می‌کند. بر این اساس، جهت‌گیری ۶۹ درصد از مطالب منفی، ۱۵ درصد دویپهلو، ۹ درصد خنثی و ۶ درصد فاقد جهت‌گیری بوده است. مهم‌ترین محورهای تحریک‌آمیز و القاگرانه این رسانه‌ها را می‌توان چنین برشمرد:

- مذاکرات جمهوری اسلامی ایران با گروه ۵+۱، نتایج و چشم‌انداز آن
- تحرکات فعالین قومی مذهبی و ادعای نقض حقوق آنها توسط جمهوری اسلامی
- فعالیت‌های هسته‌ای ایران
- صدور بیانیه و گزارش‌های حقوق بشری علیه ایران
- اعتراض‌ها و تجمعات فعالین کارگری و نقض حقوق آنها
- مشکلات اقتصادی ایران
- بزرگنمایی برخوردهای قضایی و مسائل مربوط به زندانیان و محکومین قضایی
- واکنش‌ها به اسیدپاشی به زنان در اصفهان
- اختلافات سیاسی درون‌ساختاری ایران.

همان‌طور که در مقدمه اشاره شد، تهاجم علیه ارکان نظام و انقلاب یکی از محورهای رفتار شبکه‌های فارسی‌زبان بیگانه علیه جمهوری اسلامی است. از جمله مهم‌ترین روش‌ها که طی چند سال گذشته برای تحقق این هدف رایج شده، ساخت و نمایش مستندهای مختلف برای القاء پیام‌هایی در این زمینه است.

در همین راستا، «من و تو» را می‌توان شبکه‌ای متفاوت و منحصر تلقی نمود. این شبکه طی چند سال گذشته با ارائه رفتاری خاص و متفاوت -در مقایسه با رویه‌ی دیگر شبکه‌ها- توانسته ضمن جذب مخاطب نسبی، نقشی ویژه در میان رسانه‌های فارسی‌زبان ایفا نماید. بر خلاف اکثر شبکه‌ها که عملکرد خود را متمرکز بر یک گرایش می‌نمایند، این شبکه در عرصه‌های مختلف خبری، سیاسی، سرگرمی، فرهنگی و اجتماعی فعالیت می‌کند.

به نظر می‌رسد «من و تو» گذشته از برخی شباهت‌های ظاهری با شبکه BBC، هم‌سویی‌های بیشتری با رسانه اختصاصی دولت انگلیس پیدا کرده است. در حالی که شبکه BBC یکی از مشهورترین شبکه‌ها در ساخت مستند به شمار می‌رود، این روند نیز مشهود است که «من و تو» طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ قریب ۱۵ مستند پیرامون مسائل مختلف مرتبط با ایران ساخته که غالب سمت‌گیری‌های آن تخریب و تزلزل جمهوری اسلامی و بنیه‌های فکری -اعتقادی آن بوده است. بارزترین نمونه آن، تولید مستند «انقلاب ۵۷» بود که طی ماه‌های شهریور و مهر ۱۳۹۳ در ۵ قسمت به نمایش درآمد و به فاصله کوتاهی تبدیل به یکی از پربیننده‌ترین برنامه‌ها در فضای رسانه‌ای -به ویژه در میان نسل جوان- شد، به طوری که در ایام دهه فجر نیز دوباره پخش گردید. نقطه عزیمت این مستند سال ۱۳۵۶ است. به زعم سازندگان این اثر رشد و توسعه اقتصادی ایران که از دهه ۱۳۴۰ آغاز شده مرهون برنامه‌ریزی‌های توسعه‌مند محمدرضا پهلوی است که با پیش‌روی طرح‌های ملی از قبیل اصلاحات ارضی و انقلاب سفید در دهه ۱۳۵۰ به بار نشست.

این مستند در پی آن است تا پروژه استبداد سیاسی پهلوی دوم و حذف گروه‌های سیاسی از جمله چریک‌های فدایی خلق، فداییان اسلام، مجاهدین خلق، جبهه ملی و همچنین شکل‌گیری احزاب شبه‌دولتی از قبیل حزب ایران نوین و رستاخیز و تمامی فعالیت‌های ضد دولتی تا سال ۱۳۵۶ را معلول اجماع نخبگان و جامعه برای حفظ دستاوردها و اهداف توسعه‌گرای پهلوی دوم القا نماید. BBC نیز هم‌راستا با این روند، در گزارشی ویژه با ادعای نقل قول از مقاله منتشرشده توسط سازمان سیا، مستند را بازخوانی کرد و در گفتگوی تخصصی با عباس میلانی، ضمن تمرکز بر مقاله‌ای با مضمون عدم اطلاع CIA از بیماری محمدرضا شاه پهلوی و تقویت و بزرگنمایی یکی از پیام‌های مستند - مبنی بر تزلزل در تصمیم‌گیری محمدرضا پهلوی در سال ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ به علت بیماری -، بدون اینکه اشاره‌ای به فساد و ظلم رژیم پهلوی داشته باشد، به تداوم تضعیف چهره مذهبی انقلاب اسلامی پرداخت. نگاهی به جریان‌های القایی این مستند حکایت از وارونه‌سازی تبیین انقلاب اسلامی مبتنی بر روش‌های زیر دارد:

- کمرنگ‌سازی خواست معنایی و مذهبی انقلابیون
- توجه ویژه به جریان‌های منحرفی مثل چریک‌های فداییان خلق و چپ روشنفکری در بروز انقلاب
- به حاشیه راندن نقش روحانیت در مبارزه از دهه ۴۰ تا سال ۵۵
- بی‌توجهی به رهبری سیاسی و انقلابی حضرت امام (ره)
- عدم توجه به مشکلات و شکاف اجتماعی و طبقاتی در جامعه
- بی‌توجهی به ناکارآمدی و ضعف کارکردی نظام سیاسی در مطالبات اجتماعی و اقتصادی دهه ۴۰ و ۵۰
- تظہیر رژیم گذشته و شخص شاه
- برجسته‌سازی نقش دولت‌های خارجی در راستای افزایش آزادی‌های سیاسی
- بزرگ‌نمایی و قهرمان‌سازی رادیوهای فارسی‌زبان برای تهییج انقلابیون
- القاء مصادره انقلاب توسط روحانیون با وجود نقش مؤثر گروه‌های چپ، منافقین و جبهه ملی در پیشبرد آن.

در مجموع می‌توان چنین تحلیل نمود که دست‌اندرکاران جبهه رسانه‌ای مقابل جمهوری اسلامی بر آن شده‌اند تا با تغییر یا تخریب باورهای موجود نسبت به انقلاب اسلامی در ذهن نسل جوان، دستاوردهای اساسی انقلاب را زیر سؤال ببرد و رژیم وابسته پهلوی را الگویی موفق و مناسب در حکومت‌داری معرفی نماید.

کیفیت پخش تصاویر از جمله نکات قابل توجه دیگری است که در جذب مخاطب تأثیری بسزا دارد. همان‌طور که از سال گذشته پیش‌بینی شده بود، خدمات ویژه و ارزان ماهواره Yahsat تأمین‌کننده این کیفیت شد و تمرکز شمار قابل توجهی از شبکه‌ها را در این ماهواره به دنبال داشت

شبکه‌های ضد فرهنگی همچنان از جمله پرمخاطب‌ترین شبکه‌های فارسی زبان هستند و نقش آنها در تحقق تغییرات مد نظر در فرایند جنگ نرم بیگانگان و به ویژه تغییرات نگرشی و رفتاری بسیار نگران‌کننده است.

فروپاشی و اضمحلال بنیان‌های اعتقادی و کانون خانواده، به عنوان مهم‌ترین «نهاد اجتماعی در اسلام» و «محوری‌ترین نهاد در جامعه ایرانی» به عنوان هدف اصلی در سیاست‌ها و برنامه‌های رسانه‌ای ضد فرهنگی به چشم می‌خورد. آنچه طی یک سال گذشته مشهودتر شده، تمرکز گرایش عمومی این شبکه‌ها به انواع برنامه‌های فراغتی و سرگرم‌کننده در راستای تحقق هدف پیش‌گفته است. از جمله راهکارهای شبکه‌های ماهواره‌ای جهت نیل به این هدف، می‌توان به ترویج بی‌بندوباری و خیانت بین زن و شوهر، از بین بردن تقدس مفهوم خانواده، ایجاد روحیه تنوع‌طلبی جنسی، طبیعی‌سازی همجنس‌بازی، قبح‌زدایی از روابط نامشروع قبل و بعد از ازدواج، رواج ساختارهای جدید زندگی با یکدیگر بدون ازدواج کردن با نام‌های عوام‌فریبانه‌ای از قبیل ازدواج سفید و هم‌باشی، عادی جلوه‌دادن روابط نامشروع مثلی، ضربدری و ...، تقبیح چهره افراد مذهبی، ترویج شرب خمر، الگوسازی و اسطوره‌سازی کاذب و بیگانه و متضاد با ارزش‌های جاری جامعه اسلامی، ترویج و نمایش بدپوششی و صحنه‌های مهیج شهوانی، تقبیح و مزاحم جلوه‌دادن ازدواج جهت ایجاد روابط آزاد نامشروع و ... در انواع و اقسام محصولات ارائه‌شده در این شبکه‌ها، اشاره کرد.

این راهکارها در قالب‌های مختلف از جمله فیلم و سریال با گونه‌های متفاوت، نماهنگ و ترانه، انیمیشن و برنامه‌های کودک‌محور، مخاطب‌محور، گفتگو‌محور و حتی نحوه انتخاب موضوعات خبری، نمایان می‌شوند.

یکی از نکات قابل توجه در این زمینه عبور شبکه BBC از مرزهای اخلاقی است که به ظاهر سال‌ها آن را رعایت می‌کرد و از این حیث، در عرصه رسانه‌ای دنیا به عنوان الگو به شمار می‌رفت، اما رفتارهای متعدد این شبکه گواهی بر زیر پا گذاشتن این اصول به شمار می‌رود. اخبار، گزارش‌ها و مستندهای مختلف نشان می‌دهد این شبکه نه تنها همچون گذشته هم‌جنس‌گرایی و هم‌جنس‌بازی را مذموم نمی‌شمرد، بلکه گذشته از توجه به این قبیل گرایش‌ها و محقق دانستن آنها، در ترویج این انحرافات نیز ایفای نقش می‌کند. نمونه‌ای دیگر از این قبیل مرزشکنی‌ها را در ترویج فرهنگ برهنگی توسط BBC می‌توان سراغ گرفت.

این روند گویای واقعیت مهمی است که شبکه رسانه‌ای رقیب در راستای تحقق اهداف خود علیه بنیان‌های فرهنگی جامعه ایرانی - اسلامی، نه تنها هماهنگ عمل می‌کند، بلکه یکی از مشهورترین بنگاه‌های خبری را به جایی رسانده که پیشینه حرفه‌ای و اصولی خود را زیر پا بگذارد.

از جمله فعال‌ترین و پرمخاطب‌ترین شبکه‌ها در این راستا دو مجموعه شبکه‌های GEM و تریپل ای هستند که در مجموع، با حدود ۲۰ شبکه تحت گروه‌های تخصصی موسیقی و نماهنگ، فیلم سینمایی، سریال، کودک، آموزش و سرگرمی سهم قابل ملاحظه‌ای در این روند ایفا می‌نمایند. در میان برنامه‌های مختلف سرگرم‌کننده و مخاطب‌پسندی که در طولانی‌مدت و به صورت تدریجی تأثیرات فراوان و بسزایی در رفتار و افکار مخاطبین و به معنای کامل‌تر در سبک زندگی آنها خواهد گذاشت، «سریال» به واسطه ویژگی‌های خاص خود از اهمیت ویژه و متمایزتری نسبت به دیگر محصولات رسانه‌ای برخوردار می‌باشد که گروه رسانه‌ای GEM سرمایه‌گذاری‌های فوق‌العاده و گسترده‌ای در این راستا انجام داده است.

این گروه در پی برخی مسائل، از جمله بروز اختلاف بین جمعی از همکاران و گردانندگان آن و همچنین، برخورد و مقابله با تعدادی از عوامل داخلی آنها توسط وزارت اطلاعات، تجدید ساختار کرد و پس از تعطیلی تعدادی از شبکه‌ها، شبکه‌های جدیدی را با نام و عناوین دیگر راه‌اندازی کرد.

از ویژگی‌های سریال‌ها این است که نه تنها، مخاطب را به پای سریال کشانده و پای شبکه می‌نشانند، بلکه با قدرت و سرعت بیشتری مفاهیم را به ذهن و دل مخاطب منتقل می‌کند و باورپذیری او را برای این هدف به کار می‌گیرد.

از سوی دیگر سریال‌ها، مخاطب ثابت برای شبکه ایجاد می‌کند و سپس به صورت غیر مستقیم، بر ناخودآگاه مخاطب اثر می‌گذارد. سریال‌های طولانی در این اثنا تأثیرگذاری مضاعفی داشته و این امکان را فراهم می‌کند تا تأثیرات مورد نظر سریال در نرم‌ترین و خزنده‌ترین حالت ممکن به ذهن و قلب مخاطبان نفوذ کرده و فرصت کافی برای رسوخ، نشست و تثبیت پیام وجود داشته باشد.

در عمل، این ذهن و قلب مخاطب است که بدون احساس تغییری جدی، پیام‌ها را دریافت و در خود همسان‌سازی می‌کند تا پس از تماشای چند صد قسمت سریال، آن هم در مدت زمان یک یا دو سال، گرفتار تغییر بنیادی در نگرش‌ها و حتی ذائقه‌ها و سلیقه فردی شده و در نهایت، سبکی متفاوت را برای زندگی خود برگزیند.

از جمله نکات مهم در این زمینه، نمایش سریال‌های تولیدشده در ترکیه می‌باشد. معرفی ترکیه به عنوان جامعه اسلامی مدرن، گویای آن است که گردانندگان این شبکه‌ها در صدد معرفی این جامعه به عنوان الگوی موفق اسلامی هستند و با تبلیغ و اشاعه ارزش‌های حاکم بر آن که نماد و الگویی از سبک زندگی غربی در جامعه‌ای به اصطلاح مسلمان می‌باشد- تبدیل و تغییر سبک و شیوه زندگی ایرانی را به جامعه و سبک زندگی غیر اسلامی پیگیری می‌کنند.

نقش و تأثیر دوبله فیلم‌ها و سریال‌ها در ذهن و درک مخاطب، دیگر نکته مهم است. آثار مخرب کلام و لحن گفتار و دیالوگ‌های غیر اخلاقی در قالب روابط نامشروع شخصیت‌های فیلم‌ها و سریال‌ها، بسیار عمیق‌تر و فراتر از تأثیر شیوه‌های دیگری از جمله پخش با زبان اصلی و زیرنویس فارسی می‌باشد. از این رو، شبکه‌های ضد فرهنگی با درک و تمرکز بر این مهم، سرمایه‌گذاری قابل توجهی را در این خصوص اعمال داشته و تقریباً اکثر آثار پخش‌شده در حوزه فیلم‌های سینمایی و تمامی سریال‌های مسئله‌دار و منفی منتخب را پس از دوبله پخش می‌کنند. کیفیت پخش تصاویر از جمله نکات قابل توجه دیگری است که در جذب مخاطب تأثیری بسزا دارد. همان‌طور که از سال گذشته پیش‌بینی شده بود، خدمات ویژه و ارزان ماهواره Yahsat تأمین‌کننده این کیفیت شد و تمرکز شمار قابل توجهی از شبکه‌ها را در این ماهواره به دنبال داشت. بر همین اساس، بسیاری از این دسته برنامه‌ها علاوه بر شیوه SD با کیفیت HD نیز پخش می‌شوند که در جذب مخاطب بیشتر مؤثر خواهد بود.

یکی دیگر از ویژگی‌های فعالیت‌های این گروه از شبکه‌ها توجه خاص به فضای مجازی و ارائه تسهیلات و دسترسی‌های گسترده برای مخاطبین به منظور مشاهده آسان و سریع فیلم‌ها و سریال‌ها در برخی از موارد حتی قبل از پخش در شبکه‌های مربوطه می‌باشد که در این خصوص، تبلیغات فراوانی به صورت مستمر در بخش‌های مختلف شبکه‌ها انجام می‌شود. سریال‌ها، بعضاً بیش از ۱۰۰ و در برخی از موارد فراتر از ۳۰۰ قسمت هستند و در دوره زمانی بیش از یک سال بیننده را درگیر می‌نماید.

برای نمونه، گروه شبکه‌های GEM تاکنون بالغ بر ۱۰۰ عنوان سریال در قالب بیش از ۱۲ هزار قسمت پخش کرده‌اند. همین شبکه، در بهار سال ۱۳۹۳، در قالب ۱۹ عنوان سریال، ۴۶۶ قسمت به نمایش گذاشت.

گذشته از محتوای این برنامه‌ها، پشتوانه مالی تأمین این حجم برنامه در کنار هزینه قابل توجه دوبله آنها نشان از سرمایه‌گذاری سنگین در این زمینه دارد. بر اساس یک تحقیق، سبک زندگی مستتر در سریال‌های شبکه‌های GEM در شش مورد زیر مقوله‌بندی می‌شود:

- خانواده و روابط جنسی
- خوراک و نوشیدنی
- پوشش و آرایش
- روابط اجتماعی
- شیوه‌های دین‌داری
- معاش و کسب‌وکار

نگاهی به نتایج یک فصل از این بررسی حکایت از جدی بودن نگرانی و احساس خطر ناشی از این دست سریال‌ها و برنامه‌ها دارد. بر این اساس، فصل مشترک سریال‌های پخش شده در گروه شبکه‌های GEM، مؤلفه‌های ترویجی زیر بوده است:

- حفظ و پذیرش مولید حرام در خانواده
- آسانی طلاق و امکان خوشبختی پس از آن
- مسئولیت‌گریزی و تجردگزی
- غیر قابل اعتماد بودن والدین در مسئله ازدواج و روابط عاشقانه خلاف شرع و عرف فرزندان
- ترویج هم‌جنس‌گرایی
- ترویج روابط جنسی خارج از ازدواج
- تلاش برای تولد فرزند در روابط نامشروع
- کاهش سن روابط نامشروع به دوران نوجوانی
- ترویج «دوست پسر و دوست دختر» برای کودکان به عنوان اصل مرفقی در رشد روابط اجتماعی آنها.

نتایج تحقیق در سایر بخش‌ها نگران‌کننده‌تر می‌شود و آنچه جدی‌تر می‌نماید، راه‌اندازی شبکه‌های اختصاصی برای کودکان و نوجوانان با مضامین و محتوای اشاره شده است.

مهم‌ترین رخداد در حوزه شبکه‌های دینی و مذهبی، برخورد وزارت اطلاعات با دفاتر فعال وابسته به شبکه‌های هفده‌گانه دارای گرایش‌های افراطی شیعی در داخل کشور بود. این اقدام از بابت مقابله با فعالیت غیر رسمی و خاموش برای شبکه‌های غیر مجاز که در طول گزارش‌های پیشین به عنوان نگرانی و دغدغه طرح شده بود، مطلوب ارزیابی می‌شود. در عین حال، فقدان اطلاعات دقیق از جزییات این اقدام، امکان ارزیابی جامع نسبت به آن را سلب می‌نماید. به علاوه، برخلاف اعلام تعطیلی این شبکه‌ها، همچنان شاهد فعالیت آنها هستیم و پس از این برخورد، شاهد راه‌اندازی شبکه جدید از همین گروه با نام «بیت العباس» بودیم.

نگاهی به حجم برنامه و شمار قابل ملاحظه این شبکه‌ها نیز حکایت از وجود بنیه مالی قوی و پایدار در مدیریت و اداره آنها دارد و پذیرش ادعای تأمین وجوه از مسیر کمک‌های مردمی و تحت پوشش وجوهات شرعی ساده‌اندیشانه به نظر می‌آید.

با وجود تنوع گونه‌ها در شبکه‌های دینی و مذهبی، هماهنگی در رفتار و رویه آنها نیز به چشم می‌خورد. وجه مشترک رفتار شبکه‌های دینی و مذهبی در چهار گونه شبکه‌های وهابی و تکفیری (نور، کلمه، توحید و وصال حق)، شبکه‌های مسیحی (محبت، اندیشه، هفت و ست سون پارس)، شبکه‌های فرقه‌ای (آیین بهایی، نوین TV و دُر TV) و شبکه‌های افراطی شیعی (اهل بیت، امام

مهم‌ترین رخداد در حوزه شبکه‌های دینی و مذهبی، برخورد وزارت اطلاعات با دفاتر فعال وابسته به شبکه‌های هفده‌گانه دارای گرایش‌های افراطی شیعی در داخل کشور بود

حسین^(ع) و ...، مخالفت با جمهوری اسلامی ایران است. این شبکه‌ها هر واقعه و موضوعی را برای تخریب و تبلیغ علیه جمهوری اسلامی بهانه قرار می‌دهند و به هر نحو آن را تخطئه می‌کنند. به دنبال همین رویه، دومین محور مشترک این شبکه‌ها، مخالفت با اسلام ناب محمدی^(ص) است. اشتراک رفتار دو دسته شبکه‌های مسیحی و فرقه‌ای در ترویج اسلام‌هراسی و انتساب صفات ناصواب از جمله خشونت، عبوسی، ظلم، خودخواهی، غارت‌گری، تجاوز، زن‌ستیزی و ناکارآمدی به اسلام و نفی و تخطئه قرآن، وجه دیگری از رفتار این مجموعه شبکه‌هاست که هماهنگی رفتاری میان آنها را حتی اگر نانوشته باشد- تداعی می‌کند.

دیگر رفتار مشترک این شبکه‌ها، ترویج و تبلیغ آیین و عقاید خود و هر عقیده دیگر در تقابل با اسلام، در راستای روی‌گردانی یا پیش‌گیری از گسترش اسلام و تشیع است. نکته قابل توجه در این راستا، مستمسک قرارگرفتن رفتار داعش به عنوان مصادیق حاضر از ادعاهای ناصواب علیه اسلام و مسلمین است.

محور اصلی رفتار تهاجمی شبکه‌های وهابی و تکفیری نیز ائمه^(علیهم السلام) و تشیع است. این دسته با روش‌هایی مثل تحریف تاریخ اسلام و اهل بیت، تفسیر منحرفانه قرآن و رخدادهای تاریخی، شبهه‌افکنی در عقاید و آداب تشیع، تحقیر و توهین به شیعیان، نفی فضائل امیرالمؤمنین^(ع) و ائمه^(علیهم السلام)، هدف خود را دنبال نموده و اسباب اختلاف و تفرقه را بین مسلمین فراهم می‌آورند. شبکه‌های افراطی شیعی نیز با اصرار بر باورهای نادرست و منحرفانه، در افزایش اختلاف و تفرقه میان مسلمین نقشی مکمل ایفا می‌کنند.

مخالفت و حمله به ولایت فقیه از جمله محورهای اصلی و مداوم رفتار شبکه‌های وابسته به گرایش‌های افراطی شیعی است. میزان عناد و سعایت این جمع با جمهوری اسلامی چنان است که در برنامه‌های خود وجود حکومتی سکولار و دیکتاتور را بر جمهوری اسلامی ترجیح می‌دهند. رایج‌ترین رفتار این شبکه‌ها نیز ترویج خرافات متعدد مذهبی مثل قمه‌زنی و سایر رفتارهایی است که مستمسک انتساب خشونت‌طلبی به اسلام از سوی مروجان اسلام‌هراسی قرار می‌گیرد.

افزایش بخش فارسی به شبکه «الاهواز» -در نتیجه تمایلات مالی عوامل اجرایی شبکه- برای شبکه‌ای که با هدف پاسخ‌گویی به شبهات در میان مردم عرب‌زبان جنوب کشور و از سوی افراد وابسته به نظام راه‌اندازی شده بود، نگرانی لغزش به عرصه‌های اقتصادی و دوری از اهداف فرهنگی را به وجود آورد. اگرچه واکنش مسئولین سازمان صداوسیما به این اقدام منجر به توقف فعالیت این بخش از شبکه شد، اما فاصله‌گرفتن شبکه‌های خودی از اهداف اولیه ترسیم‌شده را می‌توان یکی از مهم‌ترین آسیب‌های انحراف‌آفرین در این مسیر دانست.

افزایش تعداد و میل به شبکه‌های ضد فرهنگی، یکی از مهم‌ترین تفاوت‌های سال ۱۳۹۳ نسبت به سال گذشته بود. بر این اساس، به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاری بیشتری بر روش‌ها و راه‌کارهای به ظاهر غیر سیاسی صورت گرفته است

در جمع شبکه‌های قومی، نوروز و کومه‌له (می‌توان این شبکه را توأمان هم وابسته به گروهک‌های ضد انقلاب و هم شبکه قومی در نظر گرفت)، با سهم ۶ درصدی و شبکه گوناز با سهم ۵ درصدی، بیشترین فعالیت را در عرصه اطلاع‌رسانی و خبر از خود نشان داده‌اند. همان‌گونه که اشاره شد، تحریک گرایش‌های واگرایانه قومی، مهم‌ترین و القاء تضییع حقوق اقوام توسط جمهوری اسلامی از جمله محورهای اصلی رفتار این شبکه‌ها به شمار می‌رود.

سبک و رویه شبکه روداو - که به تدریج در حال گسترش نفوذ خود بین قوم کرد است - نشان از رسوخ روح رسانه‌های انگلیسی در این شبکه دارد. روند افزایشی تقلید گرایش‌های فرهنگی - فراغتی در این شبکه از جمله نشانه‌های این ادعاست. گزینه‌های دیگر نیز حاکی از افزایش تمایلات فرهنگی - فراغتی در شبکه‌های قومی است. راه‌اندازی شبکه کردی در میان مجموعه شبکه‌های گروه GEM و تلاش برای جذب مخاطب بیشتر یکی از این گزینه‌هاست. اخباری نیز مبنی بر در شرف راه‌اندازی بودن شبکه اختصاصی موسیقی کردی توسط شرکت‌های خارجی در اقلیم کردستان عراق شنیده می‌شود که در صورت تحقق، این روند را تقویت خواهد نمود.

برآورد مقایسه‌ای

افزایش تعداد و میل به شبکه‌های ضد فرهنگی، یکی از مهم‌ترین تفاوت‌ها طی سال ۱۳۹۳ نسبت به سال گذشته بود. بر این اساس، به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاری بیشتری بر روش‌ها و راهکارهای به ظاهر غیر سیاسی صورت گرفته است. اگرچه حجم بالای برنامه‌های غیر سیاسی، محاسبه و بررسی دقیق آنها را به امری پیچیده و دشوار تبدیل کرده، اما احیا و افزایش شمار شبکه‌های گروه GEM، پس از برخورد وزارت اطلاعات با عوامل داخلی آن و آمار سریال‌های پخش شده توسط این شبکه، شاخص روشنی از اهمیت این گرایش در رفتار شبکه‌های ماهواره‌ای است. این تغییر رویه به طور نسبی نیز در موضوعات خبری شبکه‌های فارسی‌زبان مشاهده می‌شود. جدول (۲)، تغییر سهم موضوعات مختلف در رفتار خبری شبکه‌ها را در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ نشان می‌دهد.

همان‌طور که جدول نشان می‌دهد، از میان ۱۵ موضوع مورد بررسی، سهم توجه به ۵ موضوعی که می‌تواند ابعاد سیاسی بیشتری داشته باشد در سال ۱۳۹۳ نسبت به ۱۳۹۲ کاهش داشته و بالاترین میزان آن با ۶/۲ در موضوعات سیاست داخلی به ثبت رسیده است.

از سوی دیگر، طی همین دوره مقایسه، بالاترین میزان افزایش در موضوعات مورد توجه خبری شبکه‌های ماهواره‌ای با رقم ۳/۳ و ۳ به ترتیب به موضوعات «اجتماعی» و «دینی - مذهبی» اختصاص پیدا کرده است.

جدول (۲): مقایسه سهم موضوعات مختلف در برنامه‌های شبکه‌های ماهواره‌ای در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

موضوع	سهم در سال ۱۳۹۲	سهم در سال ۱۳۹۳	میزان تغییر
سیاست داخلی	۲۲	۱۵/۸	-۶/۲
سیاست خارجی	۱۵	۹/۳	-۵/۷
هسته‌ای	۱۱	۱۰/۲	-۰/۸
اقتصادی	۵	۶/۷	+۱/۷
قضایی	۵	۶/۲	+۱/۲
دینی مذهبی	۳	۶	+۳
نظامی دفاعی	۳	۵/۲	+۲/۲
زندان و زندانیان	۴	۵	+۱
اجتماعی	۱	۴/۳	+۳/۳
کارگران	۴	۴/۲	+۰/۲
امنیتی	۳	۳/۶	+۰/۶
فرهنگی هنری	۲	۲/۶	+۰/۶
زنان	۱	۲/۲	+۱/۲
حقوق بشر	۱	۲/۲	+۱/۲
تحریم	۳	۱/۸	-۱/۲

بالغ بر ۱۹ هزار خبر طی بازه زمانی بهمن‌ماه ۱۳۹۲ تا دی‌ماه ۱۳۹۳ در مقایسه با رقم مربوط به بازه زمانی دوره پیشین (حدود ۱۵ هزار خبر) و با توجه به افزایش ۳ شبکه به موارد تحت بررسی، حدود ۲۷ درصد رشد را نشان می‌دهد و از فشار بیشتر رسانه‌ای و خبری بیگانگان علیه کشور حکایت می‌کند. گذشته از افزایش قریب ۴ هزار موردی فراوانی اخبار رسانه‌ها پیرامون موضوعات مربوط به ایران، متوسط اخبار به ازای هر رسانه نیز حدود ۱۰۰ مورد نسبت به سال ۱۳۹۲ افزایش داشته است.

همچون سال‌های گذشته، رسانه‌های تحت حمایت انگلیس در درجه بالاتری از تأثیرگذاری رسانه‌ای و تخریب علیه جمهوری اسلامی قرار دارند. کما اینکه در ارقام ارائه‌شده از شش شبکه

دارای اقبال بیشتر، سه شبکه GEM، من و تو و BBC به طور مستقیم یا غیر مستقیم از حمایت این کشور برخوردارند.

چشم‌انداز ۱۳۹۴

برای سال ۱۳۹۴ انتظار می‌رود همچنان شاهد تداوم هماهنگی در پیگیری اهداف مشترک طیف متنوع شبکه‌ها، به رغم تفاوت در گونه‌های آنها باشیم. بر همین اساس، به نظر می‌رسد نقش شبکه‌های وابسته یا نزدیک به دول بیگانه در مقایسه با دیگر شبکه‌ها بیشتر باشد و در راستای جنگ نرم و تغییرات فرهنگی و اجتماعی، میل به استفاده از روش‌ها و برنامه‌های غیر سیاسی روندی افزایشی را دنبال نماید.

فناوری‌های نوین ارتباطی همچنان خواهند توانست روند بهره‌برداری و دسترسی به شبکه‌های ماهواره‌ای و افزایش مخاطبان آنها را تسهیل و تسریع نمایند. فرصت دیگری که این فناوری‌ها برای شبکه‌های ماهواره‌ای فراهم می‌کنند، تسهیل دسترسی عوامل آنها به داخل کشور است. اهمیت این موضوع از آنجاست که دسترسی عوامل این شبکه‌ها به داخل کشور توفیق بیشتری در جذب مخاطبین جدید و تأمین سلیقه آنان به بار می‌آورد.

انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی مهم‌ترین واقعه‌ی سیاسی سال آینده به شمار می‌رود که بیگانگان چشم‌داشت جدی بدان خواهند داشت. اقتضای فضای رقابتی ناشی از انتخابات می‌تواند زمینه‌ساز موج‌سواری و عملیات روانی شبکه‌های بیگانه علیه جامعه ایران باشد و این رویداد را به بستری برای تلاش آنان در تضعیف جمهوری اسلامی تبدیل نماید.

نتیجه مذاکرات جمهوری اسلامی با گروه ۱+۵ می‌تواند مبنایی برای تداوم یا تغییر رفتار رسانه‌های بیگانه علیه کشور باشد. توافق در مذاکرات احتمال افزایش توجه رسانه‌ها به نقش منطقه‌ای جمهوری اسلامی را تقویت می‌نماید که کانون آن متوجه ایفای نقش در عراق و سوریه خواهد بود. علاوه بر این، به نظر می‌رسد تمرکز این رسانه‌ها بر موضوعات حقوق بشری و شهروندی تقویت شود.

با اینکه تا سال گذشته دو ماهواره Hotbird و Eutelsat W3 به عنوان مرکز تجمع شبکه‌های فارسی‌زبان به شمار می‌رفتند، در راستای پیش‌بینی‌های قبلی، ماهواره Yahsat تبدیل به ماهواره اصلی محل تجمع شبکه‌های فارسی‌زبان شد. این نکته به واسطه خدمات متنوع و پیشرفته Yahsat منجر به افزایش سهولت دسترسی و روند تدریجی میزان مخاطبان شبکه‌ها خواهد شد. پیامد طبیعی این روند افزایش میزان تأثیرپذیری شهروندان ایرانی از برنامه‌های مخرب طیف متنوع شبکه‌های فارسی‌زبان خواهد بود.